

Gamla julminnen.

Meddelade av Nils Nilsson, Vanstad n: 32 pr. Åsperöd,
Frärs härad, Malmöhus län. Född den 4 januari 1896.

Flört det följande berättas av min moder, hur julen
firades för omkring 70 år tillbaka.

Förberedelserna till julen voro då mera vidlyftiga
än nu. Stora svin slaktades samt kalvar och får.
Slaktaren eller rackaren, som han på den tiden kallades,
kom vanligtvis till gården kl. 4 på morgonen. Slakten
skulle ju vara avslutad, tills det blev dag. Han så väl
som de, vilka skulle deltaga i slakten, blev rikligen trak-
terad med mat och dryck av alla slag. Djuren, som skulle
slaktas, bedövades aldrig på den tiden, vilket var ett
gymnt djurslagari.

(495)

Sedan slakten var undanstökad, satte man i gång med julbaket, som pågick i flera dagar. Alla sorters bröd skulle då bakas, ifrån riktigt grovt bröd till alla sorters småbröd. Julöl bryggades i gårdarna, riktigt förstklassigt sådant. Man behövde nämligen inte dricka så många glas av denna vara, förrän man började bli lite konstig i huvudet.

Ja, så blev det den stora dopparedagen. Då skulle allt husets folk samlas i köket och där doppa ett stycke bröd i fläskspadet och äta. Stora mängder kött och fläsk kokades alltid på den dagen.

På julafton skulle matbordet digna av alla sorters matvaror och drycker. Var och en i huset fick då sin portion tillmätt och uppslagd. Lutfisk och gröt fick naturligtvis inte saknas. Böven djuren skulle den kvällen ha sin extra ranson. Inget djur fick för glömmas.

Även fanns det ett slags osynligt väsen, vilket kallades för Goavijyspa, som där skulle ställas undan mat till. Detta väsen ansågs båda gott i huset. Man kunde även under bänkarna i storstugan finna ljus, vilka kallades för Goavijysaljus.

Julotta förrättades i kyrkorna på juldagsmorgonen kl. 4. Ljuset från hemmastöpta kalgljus lyste då ut ur varje fönster i bondgårdarna.

Det nya året brukades skjutas in av skickliga skyttar, som plögade gå från gård till gård och skjuta ett eller flera skott. Många olyckor hände dock rätt ofta genom detta nyårs-skjutande. På samma dag, nyårsdagen hade folk även ett föruträgelstecken, som bestod i att de klappade samman askan i spisen och i denna sågo, om någon människa i familjen skulle dö under årets lopp.

Da det blev knutsdagen, brukade någon person
i huset maskera sig och begiva sig till grannen
med ett kuyte, i vilket var inlagt bläcksafer
och dylikt, samt öppna försiktigt dörren och
kasta delarna in på golvet i boningsrummet.
Detta väckte merendels mycket munterhet
ibland de innevarande. På detta paket skulle
också stå skrivet: "Låt den gå vidare".